

Protokół z posiedzenia
Zespołu do spraw Opracowania Rozwiązań w zakresie Poprawy Sytuacji Osób
Niepełnosprawnych i Członków ich Rodzin
w dniu 21 marca 2019 r.

Porządek posiedzenia:

1. Powitanie.
2. Przyjęcie porządku obrad.
3. Tworzenie małych placówek (śds) dla osób ze spektrum autyzmu lub ze sprzężonymi niepełnosprawnościami.
4. Program *Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych*.
5. Zaopatrzenie w wyroby medyczne.
6. Leczenie sanatoryjne osób niepełnosprawnych razem z opiekunami.
7. Sprawy różne.
8. Zakończenie posiedzenia.

Przebieg posiedzenia:

W dniu 21 marca 2019 r. odbyło się jedenaste posiedzenie Zespołu do spraw Opracowania Rozwiązań w zakresie Poprawy Sytuacji Osób Niepełnosprawnych i Członków ich Rodzin. W obradach wzięli udział członkowie Zespołu i zaproszeni goście.

Na wstępie, przewodniczący Zespołu – Pan Krzysztof Michałkiewicz – Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych powitał zebranych oraz złożył życzenia osobom z zespołem Downa oraz ich rodzicom z okazji Światowego Dnia Osób z Zespołem Downa. Przedstawił również porządek obrad Zespołu.

Następnie głos zabrała Pani Krystyna Wyrwicka – Dyrektor Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, która poinformowała o pracach prowadzonych nad nowelizacją rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Podkreśliła, że jest to druga nowelizacja tego rozporządzenia w ostatnim czasie. Pierwsza stanowiła odpowiedź na część zgłoszonych postulatów. Prowadzone obecnie prace dotyczą wprowadzenia nowych typów środowiskowych domów samopomocy. Dodała, że w chwili obecnej trwają konsultacje, w ramach których zgłaszane są różne uwagi i propozycje rozwiązań.

Pan Krzysztof Flaszowski z Ogólnopolskiego Forum WTZ zaproponował zwiększenie finansowania pobytu uczestnictwa osób ze spektrum autyzmu oraz osób ze sprzężonymi niepełnosprawnościami w warsztatach terapii zajęciowej, co wpłynie na rozszerzenie możliwości uczestnictwa tych osób w wtz.

Pani Stanisława Wiewórska – Stowarzyszenie Integracji Społecznej „Droga” zwróciła uwagę na kwestie związane z możliwością prowadzenia małych środowiskowych domów samopomocy oraz związanymi z tym kosztami. Jako przykład podała program „Rehabilitacja 25+”, w którym uczestniczą 4 osoby niepełnosprawne. Wskazała, że realizacja programu nie byłaby możliwa gdyby zajęcia nie odbywały się w obiektach prowadzonego przez Stowarzyszenie OREW-u.

Pani Anna Hejducka (Stowarzyszenie Dzieci Niepełnosprawnych w Miejskiej Górcie) wskazała na kwestie związane z jednakowym traktowaniem wtz, w zakresie finansowania, z innymi ośrodkami.

Pani Maria Jankowska (Porozumienie Autyzm-Polska, Fundacja Synapsis) wskazała, że działając w dobrym kierunku i starając się rozwiązać problem jak najlepiej, wydaje się, że najlepiej będzie usuwać bariery, które są i poszerzać możliwości, zamiast forsować jeden sposób rozwiązania problemu. Formalnie rzecz biorąc dla osoby z autyzmem najsłabiej funkcjonującej najlepszym miejscem są śds-y. Wydaje się więc, że postulat stworzenia oddzielnego typu śds, który miałby możliwość funkcjonowania z małą liczbą uczestników jest dobrym rozwiązaniem.

Jednak drugim problemem jest wyższe dofinansowanie wsparcia osób z autyzmem czy to w warsztacie terapii zajęciowej czy zakładzie aktywności zawodowej. Bo to, czy dana osoba trafi do małego śds, oddziału śds, czy znajdzie się w wtz czy zaz to jest drugorzędne. Ważne jest bowiem, że osoba taka będzie zaopiekowana, pójdą za nią fundusze i że standardy będą dawały jej szansę faktycznego uczestnictwa w integracji społecznej i zawodowej.

Pani Joanna Cwojdzińska wskazała, że nie jest dobrym rozwiązaniem wydzielanie domów dla osób niskofunkcjonujących.

Pani Zofia Pągowska (Warszawska Fundacja na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Intelaktualnie „Postaw na Nas”) zaapelowała:

- o zmianę orzecznictwa, bowiem nadal nie wiadomo kto jest osobą niskofunkcjonującą,
- aby środki finansowe mogły iść za osobą niskofunkcjonującą, w zależności od jego niesamodzielnosci, niezależnie od placówki w której się znajduje.

Wskazała również na znaczące różnice w wysokości środków przeznaczanych na edukację osób niepełnosprawnych w porównaniu ze środkami przeznaczanymi na pobyt tych osób w różnych typach placówek w późniejszym okresie.

Pani Anna Ryńska (Zespół Ośrodków Wsparcia w Lublinie), stwierdziła, że jakość opieki nie zależy od wielkości placówki, a od jakości pracy oraz przygotowania personelu. Zwróciła uwagę, że nie należy skupiać się na tym aby tworzyć małe placówki.

Pani Maryla Ochimowska – Teper zwróciła uwagę, że potrzebne są różne placówki, bowiem osoby niepełnosprawne też są różne. Jedne odnajdą się wyłącznie w małych placówkach a dla innych odpowiednie będą te większe.

Pani Iwona Puchalska (Ogólnopolskie Forum WTZ), wskazała, że celem placówek powinno być to, aby zapewnić osobom z niepełnosprawnościami należne im wsparcie, aby każda osoba znalazła odpowiednie dla siebie miejsce. Niepokojąca jest natomiast kwestia finansowania. Podkreśliła, że aby zapewnić osobie z niepełnosprawnością dobre wsparcie, żeby poprowadzić tę osobę do jak największej samodzielności, muszą być dobrze opłacani fachowcy, którzy będą z tą osobą pracować.

Przewodniczący odniósł się do przeprowadzonej dyskusji i poinformował, że obecnie procedowana jest zmiana ustawy o pomocy społecznej i tam wpisana jest możliwość dofinansowania placówek ze strony samorządów, co stanowi realizację zgłaszanego postulatu. Zwrócił również uwagę na to, że są różne rodzaje niepełnosprawności, a w związku z tym różne potrzeby. Szukając rozwiązań niekiedy ciężko jest pogodzić różne, czasami sprzeczne interesy.

Pani Bożena Okuń poparła pomysł tworzenia małych placówek śds.

Pani Monika Cycling podniosła, że małe placówki śds są zdecydowanie niezbędne do funkcjonowania osób nisko funkcjonujących, które nie mogą znaleźć miejsca w obecnie funkcjonujących typach śds, albo są z nich usuwane.

Pani Monika Lewandowska podkreśliła, że możliwe jest znalezienie odpowiedniego rozwiązania jeżeli osoby niepełnosprawne będą oceniane pod względem stopnia niesamodzielności.

Jeżeli środki finansowe będą „szły” za osobą niepełnosprawną a ich wysokość będzie uzależniona właśnie od stopnia niesamodzielności to osoba niepełnosprawna będzie mogła trafić do placówki, która będzie w stanie zapewnić odpowiednie wsparcie dla niej. Dla jednej osoby będzie to placówka mała, dla innej większa – w zależności od potrzeb.

Pani Monika Karwacka (Stowarzyszenie „Na Tak”, Środowiskowy Dom Samopomocy „Kamyk” podkreśliła, że jakość wsparcia uzależniona jest od wysokości środków jakie idą za osobą niepełnosprawną z systemu. Nie ma znaczenia gdzie przebywa osoba z niepełnosprawnością, czy to śds, wtz, czy inna placówka pod warunkiem, że osoba taka otrzymuje właściwe wsparcie. Ważne jest, aby osoby z niepełnosprawnością nie zostały w domu po wyjściu z systemu edukacji, ale trafiły do placówki, która zapewni im odpowiednie wsparcie.

Pan Stanisław Handerek (Stowarzyszenie Integracyjne „Eurobeskidy”) zaproponował aby, w kontekście możliwości dofinansowania przez samorządy działań na rzecz osób niepełnosprawnych, zaprosić na posiedzenie Zespołu prezydium Związku Powiatów Polskich oraz prezydium Związku Miast Polskich.

Pani Marlena Małąg – Prezes Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przekazała informacje dotyczące liczby wniosków, które wpłynęły do PFRON w ramach realizacji zadań zleczanych przez PFRON fundacjom i organizacjom pozarządowym.

Następnie Pani Justyna Pawlak – Zastępca Dyrektora Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przekazała informacje dotyczące realizowanego ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych programu „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych”. Wskazała, że jest to program skierowany do:

- osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności do 75 roku życia,
- dzieci niepełnosprawnych do 16 roku życia posiadających w orzeczeniu o niepełnosprawności wskazania 7 i 8.

Głównym celem programu jest zwiększenie dostępu do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych. Nabór wniosków prowadzony jest przez wojewodów, a następnie są one przekazywane do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w celu zatwierdzenia list rekomendowanych wniosków.

Gmina ubiegając się o rozwój usług opiekuńczych na swoim terenie może uzyskać, w ramach programu, dofinansowanie do 50% kosztów całości świadczonych usług dla ww. grup osób niepełnosprawnych.

Następnie Pan Jacek Welter – Dyrektor Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych przedstawił informację dotyczącą programu „Opieka wytchnieniowa”, który również finansowany będzie ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych.

Wskazał, że jest to program nowatorski jeśli chodzi o system wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Program zmierza do tego, aby umożliwić opiekunom osób niepełnosprawnych uzyskanie doraźnej, krótkotrwałej przerwy w opiece nad osobą niepełnosprawną. Jest to program wsparcia członków rodziny w opiece nad: osobą niepełnosprawną z orzeczonym znacznym stopniem niepełnosprawności oraz dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji lub konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji (wskazania 7 i 8).

Przewiduje się, że program oparty będzie na trzech modułach:

Moduł I – daje możliwość świadczenia usługi wytchnieniowej poprzez zastępowanie opiekuna przez wykwalifikowaną osobę, które może się odbywać w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej bądź też przez umieszczenie takiej osoby na kilka godzin w ośrodku wsparcia, domu pomocy społecznej lub mieszkaniu chronionym.

Moduł II polega na umieszczeniu osoby niepełnosprawnej w formie pobytu całodobowego w ośrodku wsparcia posiadającym miejsca pobytu całodobowego, domu pomocy społecznej lub mieszkaniu chronionym.

Moduł III polega na możliwości skorzystania przez opiekuna osoby niepełnosprawnej z pomocy psychologicznej, terapeutycznej albo z udziału w szkoleniach mających na celu podniesienie umiejętności, kwalifikacji i wiedzy opiekuna w zakresie świadczenia opieki nad osobą niepełnosprawną, wyżywienia, pielęgnacji i rehabilitacji.

Uruchomienie programu planowane jest na początek kwietnia. Realizowany będzie przez wojewodów i jednostki samorządu terytorialnego.

W edycji programu na 2019 r. przewidziano, że czas opieki wytechnieniowej będzie wynosił 236 godzin albo 14 dni na jedną osobę niepełnosprawną.

Pan Dyrektor poinformował, że kolejnym działaniem jest program „Budynki bez barier”, którego uruchomienie planowane jest na początku maja.

Program ma dotyczyć usuwania barier architektonicznych, które uniemożliwiają funkcjonowanie osobom niepełnosprawnym w przestrzeni publicznej. Zmierza do tego, aby spółdzielnie mieszkaniowe czy TBS-y miały możliwość pozyskiwania środków na finansowanie wind, pochylni, platform, które umożliwią poruszanie się osobom niepełnosprawnym.

Osoba z sali zadała pytanie dotyczące możliwości ubiegania się o środki w ramach powyższego programu przez gminy, które w swoim zasobie mają mieszkania komunalne i socjalne.

Przewodniczący podkreślił, że w ramach Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych zaplanowanych zostało do realizacji 10 działań. Wśród nich są też działania związane z budynkami. Jednym z nich jest program „Budynki bez barier”, o którym była mowa. W pierwszej kolejności planuje się bazować na samorządach, dlatego mieszkania socjalne, czynszowe, spółdzielcze, TBS wchodzi w grę.

Ponadto prowadzone są rozmowy, aby w przyszłym roku Bank Gospodarstwa Krajowego włączył się w te działania.

Poinformował również, że kolejnym, przewidzianym w planie działaniem będzie program „Mieszkania bez barier”, w ramach którego będzie istniała możliwość dofinansowania wynajęcia lub zamiany mieszkania, a także dostosowania mieszkania do potrzeb osoby niepełnosprawnej pod względem architektonicznym.

Przewodniczący wspominał także o innych działaniach, które w przyszłości będą realizowane ze środków SFWON.

Pani Maria Jankowska podziękowała za to że program „Opieka wytechnieniowa” będzie realizowany. Zadała pytanie czy kryterium dochodowe ma znaczenie przy ubieganiu się o opiekę wytechnieniową.

Pan Dyrektor Jacek Welter poinformował, że w określonych w programie limitach (236 godzin lub 14 dni) usługa jest bezpłatna i przyznawana bez kryterium dochodowego.

Natomiast przewiduje się, że po wykorzystaniu tego limitu możliwe będzie dalsze korzystanie z tych usług (kolejne 236 godzin lub kolejne 14 dni), a odpłatność przewidziana jest w wysokości 50% przy zastosowaniu kryterium dochodowego (350% kryterium dochodowego w pomocy społecznej).

Pani Monika Lewandowska poruszyła kwestię uwzględniania kryterium dochodowego przy ubieganiu się o usługi w ramach programu „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych”.

Pani Dyrektor Justyna Pawlak poinformowała, że jest to usługa z ustawy o pomocy społecznej i kryterium dochodowe jest brane pod uwagę. Jednak podkreśliła, że nie jest to kryterium wynikające z przepisów ustawy o pomocy społecznej. Jest znacznie podwyższone i wynosi 350% kryterium dochodowego w pomocy społecznej.

Osoba z sali zadała pytanie o sposób liczenia progu dochodowego. Czy do obliczenia będą brane dochody osoby niepełnosprawnej i jej opiekuna czy osoby niepełnosprawnej i wszystkich domowników?

Pani Dyrektor Krystyna Wyrwicka podkreśliła, że zgodnie z ustawą o pomocy społecznej do kryterium dochodowego wliczane są dochody osób wspólnie zamieszkujących i gospodarujących.

Kolejne pytanie dotyczyło kwalifikacji kadry w zakresie opieki nad osobą niepełnosprawną chorą psychicznie w ramach programu „Opieka wytnieniowa”.

Przewodniczący wskazał, że należy pamiętać, że w ramach programu, oprócz usług świadczonych w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej będą też możliwe usługi świadczone w placówkach. W związku z powyższym możliwe jest umieszczenie takiej osoby w odpowiednim ośrodku.

Kolejna osoba zapytała o stawkę godzinową dla realizatorów opieki wytnieniowej.

Pan Dyrektor Jacek Welter poinformował, że dla obliczenia środków na taką usługę w ramach programu zostały przyjęte pewne kwoty. Mając na uwadze, że są różne stawki w zależności od województwa, powiatu, gminy przyjęto wartości uśrednione (około 20 zł za 1 godzinę dziennego pobytu). Jednak były to wartości wykorzystane wyłącznie do oszacowania potrzebnych środków na realizację tego zadania.

Następnie głos zabrał przedstawiciel Ministerstwa Zdrowia i przedstawił informacje dotyczące zaopatrzenia w wyroby medyczne oraz leczenia sanatoryjnego osób niepełnosprawnych wraz z opiekunami.

Wskazał na trzy pola działań Ministerstwa Zdrowia, jeśli chodzi o wyroby medyczne.

W pierwszej kolejności poinformował, że trwają stałe prace nad wykazem wyrobów medycznych, czyli uzupełnianiem wykazu, a także ewentualnymi zmianami dotyczącymi wysokości dofinansowań. Prace te trwają w sposób ciągły, w zależności od możliwości finansowych (jeżeli chodzi o dofinansowanie wyrobów).

Drugi zakres to prowadzone od jakiegoś czasu prace nad zmianami systemowymi jeżeli chodzi o system refundacji wyrobów medycznych. Na chwilę obecną nie można określić terminu oraz ostatecznej postaci rozwiązań.

Trzecie działanie to działanie związane z Solidarnościowym Funduszem Wsparcia Osób Niepełnosprawnych. Ministerstwo Zdrowia jest na etapie diagnozowania i analizowania sprawy dotyczącej trzech głównych zakresów: wsparcie w zakresie świadczeń zdrowotnych (priorytetem na chwilę obecną jest rehabilitacja), dofinansowanie wyrobów medycznych

w postaci specjalistycznych wózków inwalidzkich, a także możliwość dofinansowania wyjazdu opiekunów osób niepełnosprawnych do sanatorium.

Na rok obecny, ze środków SFWON, zarezerwowano środki w wysokości 250 mln zł.

Ponadto poinformował, że jeżeli chodzi o wyroby medyczne to należy wskazać na zmiany, które zaszły w ciągu ostatnich lat.

Jako pierwsze można wskazać, że w 2017 r. rząd polski podjął decyzję o zwiększeniu nakładów na ochronę zdrowia wskazując pierwotnie rok 2025 jako rok, w którym mamy osiągnąć docelowo, że wydatki na ochronę zdrowia będą rzędu 6% PKB. Okres ten jednak skrócono do 2024 r.

Ponadto wskazał na obowiązującą od 1 lipca 2018 r. ustawę o szczególnych rozwiązaniach wspierających osoby o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz program „Za życiem”

Osoba z sali zadała pytanie dotyczące terminu wprowadzenia możliwości wyjazdu do sanatorium z opiekunem oraz czy w wykazie wyrobów medycznych ujęty jest ręczny wózek elektryczny. Ponadto zwróciła uwagę na niepodnoszone od lat limity, np. na buty ortopedyczne.

Przedstawiciel Ministerstwa Zdrowia poinformował, że możliwość wyjazdu osoby niepełnosprawnej do sanatorium wraz z opiekunem, świadczenia specjalne z zakresu rehabilitacji i dofinansowanie wyrobów medycznych to są kwestie nad którymi obecnie pracuje Ministerstwo i planowane jest utworzenie programu rządowego w 2019 r.

Jeżeli chodzi o limity to są to kwestie ograniczeń natury finansowej i niektóre limity nie były podnoszone. Odbywa się to niekiedy kosztem wprowadzenia nowych wyrobów albo podnoszenia dofinansowań do innych wyrobów.

Osoba z sali zadała pytanie, w kontekście informacji przekazanych przez przedstawiciela Ministerstwa Zdrowia, jaka jest oferta skierowana dla osób ze spektrum autyzmu.

Ponadto zwróciła uwagę, że na dzisiejszym posiedzeniu nie zostały przekazane żadne informacje dotyczące Centrów Opiekuńczo – Mieszkalnych finansowanych ze środków SFWON.

Przewodniczący poinformował, że prace nad programem „Centra Opiekuńczo – Mieszkalne” są bardzo zaawansowane, ale niezbędne są pewne modyfikacje. Przekazał, że podstawowa idea, tzn. żeby docelowo w każdej gminie był ośrodek, który będzie zajmował się opieką wobec osób tego potrzebujących jest nadal aktualna. Planowane jest aby pierwsze Centra powstały jeszcze w roku bieżącym.

Odnosnie zadanego pytania dotyczącego oferty dla osób ze spektrum autyzmu Pan Minister poinformował, że w rozmowach prowadzonych z Prezesem Narodowego Funduszu Zdrowia pojawił się pomysł, aby w ramach realizowanych świadczeń stworzyć pakiet dedykowany osobom niskofunkcjonującym.

Przedstawiciel Ministerstwa Zdrowia dodał, że cały czas są prowadzone prace i analizy w zakresie dostosowania systemu opieki zdrowotnej do potrzeb szerokiej grupy odbiorców.

Pani Monika Cycling zaproponowała, aby następne posiedzenie Zespołu zostało poświęcone kwestiom związanym z opieką nad osobami niepełnosprawnymi po śmierci rodziców. Wskazała również na potrzebę zaproszenia przedstawicieli samorządu terytorialnego.

Pani Monika Lewandowska zgłosiła postulat dotyczący stworzenia możliwości (sytemu) wykorzystania urządzeń, z których dana osoba nie może już korzystać (np. wózki, pionizatory).

Następna osoba z sali wskazała na brak możliwości dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia podnośników.

Przedstawicielka Ministerstwa Zdrowia podkreśliła, że wszystkie zgłaszane potrzeby są analizowane w zakresie możliwości umieszczenia w wykazie wyrobów medycznych, które są dofinansowane ze środków NFZ.

Zwrócono również uwagę na zróżnicowanie wysokości dofinansowania ze środków NFZ do zakupu specjalistycznego sprzętu dla dzieci i osób, które ukończyły 18 rok życia oraz brak możliwości dofinansowania z NFZ do naprawy np. wózka inwalidzkiego poza określonym w przepisach okresem użytkowania.

Przewodniczący zamknął posiedzenie Zespołu.

Załączniki:

Lista obecności